Maarit Hildén, Uudenmaan ELY-keskus
18.5.2021

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Viite: HE 76/2021 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta keskiviikko 19.05.2021 klo 11.30 / HE 76/2021 vp / Asiantuntijapyyntö Uudenmaan ELY-keskus

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Työn murroksesta on useita erillisiä selvityksiä. Arjen työelämässä korona on kiihdyttänyt käynnissä olleita muutoksia. Tarve kokonaisvaltaiselle lähestymistavalle tavoitteineen ja toimenpiteineen on kiistaton, samoin kytkentä työelämän tarpeisiin sekä alueiden elinkeinojen ja elinvoiman kehittämiseen ja uusintamiseen.

Lakiluonnos on kirjoitettu yleisellä tasolla huomioimaan toimintaympäristön muutokset ja muuttuvat tarpeet. Näin ollen lain perustelut, toimeenpanon käytänteet (ml. kehittämis- ja toimintasuunnitelmat) ja arjen vuoropuhelu eri toimijoiden kesken, nousevat keskeiseen rooliin toiminnan tuloksellisuuden saavuttamisessa. Esitysluonnoksen perusteluja onkin täydennetty maaliskuisen lausuntokierroksen jälkeen.

Palvelukeskuksella on tärkeät tehtäväkokonaisuudet

Lain toisessa pykälässä säädetään palvelukeskuksen tehtävistä: tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi; osaamis- ja työvoimatarpeiden ennakointi; koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden valtionavustusten myöntäminen ja hankinta sekä alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen.

Uudenmaan ELY-keskus näkee tehtäväkokonaisuudet tärkeinä ja toisiaan tukevina sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla. Palvelukeskuksen toimet olisivat pääosin muuta järjestelmää täydentäviä, perustuisivat eri aikajänteillä tapahtuvaan ennakointitietoon ja sen analysointiin sekä kohdentaisivat palveluita havaittujen tarpeiden mukaan. Kokonaiskuvaa pyrittäisiin muodostamaan työikäisen väestön ja työelämän osaamistarpeista käsin ja tarjoamalla koulutus- ja osaamispalveluita pääsääntöisesti työssä ja

työvoiman ulkopuolella oleville (vrt. työvoima- ja yrityspalvelut: työttömät ja työttömyysuhan alaiset).

Palvelukeskus täydentäisi valtionavustuksin ja hankintatoiminnalla muuta julkisesti tuettua koulutusta ja ELY-keskusten hankintatoimintaa. Jotta kokonaisuus olisi mahdollisimman selkeä ja turhilta päällekkäisyyksiltä vältytään, tarvitaan toimivat viestintäkanavat ja aktiivista yhteydenpitoa toimijoiden kesken, mielellään myös riittävän pitkällä aikajänteellä tapahtuvaa palveluiden järjestämistä. Uudenmaan ELY-keskus näkee positiivisena, että yksittäisten työnantajien räätälöityihin tarpeisiin vastaisivat jatkossakin toimiviksi koetut ELY-keskusten yhteishankintakoulutukset (RekryKoulutus, TäsmäKoulutus ja MuutosKoulutus). Tämä mahdollistaa paitsi olemassa olevien palveluntarjoajien vahvuuksien ja osaamisen hyödyntämisen myös esimerkiksi julkisten puitehankintojen kautta uusien erikoisosaamista omaavien kouluttajien hyödyntämisen. Yhteishankintakoulutukset on tuotteistettu esimerkiksi maksuosuuksien osalta, mutta antavat laajat mahdollisuudet tuottaa tarvittavaa osaamista.

Palvelukeskuksen mahdollisuus tukea alansa kehittämistyötä kuten esim. hakevaa toimintaa, motivoinnin mallien kehittämistä, osaamiskartoituksia tai sähköisiä työvälineitä koetaan positiiviseksi.

Palvelukeskus mahdollistaa toiminnoillaan myös uudenlaisten osaamistarpeiden näkyväksi tekemisen, eri toimijoiden ja koulutuksen tarjoajien yhteistyön ja näitä tukevat palvelut.

Palvelukeskus palvelutarjonnan täydentäjänä

Lakiluonnoksen 7 §:ssä säädetään yhteistyövelvoitteesta työ- ja elinkeinohallinnon alueellisten toimijoiden kanssa.

Palvelukeskuksen tehtävät täydentäisivät olemassa olevien toimijoiden tehtäviä ja palveluja, mutta eivät korvaisi ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskusten olemassa olevia tehtäviä. Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että ELY-keskuksilla on alueillaan jo tälläkin hetkellä laajat verkostot ja koordinaatiorooli jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen toiminnoissa, mitä palvelukeskuksen tehtävissä kannattaa hyödyntää ja verkostona yhdessä edelleen kehittää.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että eri väestöryhmien, työssä olevien ja työttömien työnhakijoiden, osaamistarpeet ja osaamissisällöt voivat olla yhteneviä, joten osaamistarjontaa on hyvä koota kokonaisuuksiksi ja sovittaa yhteen esim. ELY-keskusten ja palvelukeskuksen tiiviillä

yhteistyöllä. Tämä tuo lisätehtäviä ja vaatii resursointia ELY-keskuksissa. Myös ennakointitiedon keruu ja analysointi eri aikajänteillä vaatii resursseja ja Uudenmaan ELY-keskus pitää tärkeänä, että palvelukeskuksen työn käynnistyminen, yhteistyön rakentaminen ja toiminnan yhteensovittaminen ei kokonaisuudessaan kuormita ELY-keskusten olemassa olevia resursseja.

Nopeasti muuttuvassa usean toimijan ympäristössä on erityisen tärkeää tuottaa yhteistä tilannekuvaa työelämän muutoksesta ja kytkeä tulevaisuuden osaamispalveluiden tahtotila ja arjen toiminta käynnissä olevien rakenteellisten uudistusten valmisteluun koko vaikuttavuusketjussa (esim. käynnissä olevat kuntakokeilut, pohjoismainen työvoimapalvelumalli, TE-palveluiden siirto paikallistasolle, parlamentaarinen jatkuvan oppimisen uudistus ja sen tunnusluvut ja mittarit, kotoutumiseen liittyvä kehittämistyö).

Uusilla työskentelytavoilla ja toimintamalleilla vaikuttavuutta

Lakiesityksen neljännessä pykälässä on säädetty jatkuvan oppimisen ja työllisyyden neuvostosta, jonka jäsenet ovat työelämän edustajia ja viidennessä pykälässä mahdollisuudesta asettaa toiminnan tueksi jaostoja.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että keskeistä lain tavoitteiden saavuttamiselle ovat uudenlaiset yhteisöllisyyttä ja verkostomaista työskentelyä vahvistavat työ- ja toimintamallit kuten esim. digitaaliset alustat ja tietoperusta, jatkuva vuoropuhelu alueiden ja eri toimijoiden kesken, asiantuntijoiden käyttäminen, olemassa olevien verkostojen hyödyntäminen, ylialueellinen yhteistyö ja vertaiskehittäminen. Näistä kaikkein tärkein on digitaalisten toimintatapojen nopea käyttöönotto, jota voi edistää jo siirtymävaiheessa käytettävissä olevin välinein ennen mahdollisten uusien alustojen ja työkalujen käyttöönottoa.

Helsingissä 18.5.2021

Maarit Hildén
kehittämisasiantuntija

Jarkko Tonttila
yksikön päällikkö

Tämä asiakirja KEHA/2909/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/2909/2021 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Tonttila Jarkko 18.05.2021 13:35

Hyväksyjä Hildén Maarit 18.05.2021 13:35